

Høringsnotat

**Forslag til
endringer i forskrifter på frivillighets- og idrettsfeltet som
følge av ny pengespillov**

Høringsfrist: 18. november 2022

1. Innledning

Kultur- og likestillingsdepartementet legger med dette fram forslag til endringer i forskrifter på frivillighets- og idrettsfeltet med hjemmel i lov 18. mars 2022 nr. 12 om pengespill (pengespilloven), heretter ny pengespillov. Ny pengespillov ble vedtatt 8. mars 2022, og trer i kraft 1. januar 2023. Fra samme tidspunkt oppheves dagens pengespillov¹.

Forskriftene skal samtidig erstatte følgende forskrifter vedtatt med hjemmel i pengespilloven § 10:

- forskrift om idrettens andel av overskuddet til Norsk Tipping AS².
- forskrift om tilskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner fra spilleoverskuddet til Norsk Tipping³.
- forskrift om tilskudd til arrangementer for idrett og fysisk aktivitet for personer med funksjonsnedsettelse⁴.
- forskrift om grasrotandel⁵.

Departementets forslag til endrede forskrifter viderefører både formålet med tilskuddsordningene og gjeldende prinsipper for tildelingen av tilskudd. De konkrete endringsforslagene innebærer i hovedsak en opprydning i terminologi, endring i aktuelle henvisninger og andre nødvendige tilpasninger i tråd med ny pengespillov. I tillegg foreslås endringer i enkelte av forskriftene som følge av at ny pengespillov eller forskrift om pengespill (pengespillforskriften) gitt med hjemmel i denne fastsetter felles bestemmelser. Høringsnotatet må derfor sees i sammenheng med Kultur- og likestillingsdepartementets forslag til ny pengespillforskrift, som hadde høringsfrist 5. august 2022, jf. [Høring av ny pengespillforskrift - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no/no/hoering-av-ny-pengespillforskrift).

Det er også foreslått enkelte mindre språklige endringer uten at dette får betydning for det materielle innholdet i forskriftene. Departementets forslag til endringer har samtidig gjort det nødvendig å gjøre endringer i paragrafrekkefølgen sammenliknet med gjeldende forskrifter.

Videre har departementet også sett behov for at det i tilskuddsordningen for samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner inntas en presisering i ny forskrift som skal tydeliggjøre avgrensingen opp mot organisasjoner som har sitt hovedvirke i utlandet. Disse organisasjonene faller utenfor tilskuddsordningens virkeområde. I tillegg foreslås det at departementets adgang til oppfølging og kontroll av utbetalte midler til idrettsformål, samt tilbakebetaling og inndragning av disse midlene, forskriftsfestes.

¹ Lov om pengespill mv. (pengespilloven) 28. august nr. 103.

² Forskrift 11. desember 1992 nr. 1056 om idrettens andel av overskuddet til Norsk Tipping AS.

³ Forskrift 4. mai 2018 nr. 678 om tilskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner fra spilleoverskuddet til Norsk Tipping.

⁴ Forskrift 14. august 2019 nr. 1325 om tilskudd til arrangementer for idrett og fysisk aktivitet for personer med funksjonsnedsettelse.

⁵ Forskrift 15. desember 2017 nr. 2136 om grasrotandel.

2. Bakgrunn

Pengespilloven § 10 lovfester ordningen med grasrotandelen og fastsetter regler for hvordan overskuddet fra Norsk Tipping skal fordeles. Bestemmelsen gir samtidig hjemmel for at det kan fastsettes nærmere bestemmelser om grasrotandelen og fordelingen av overskuddet fra Norsk Tipping i forskrift. Med hjemmel i denne bestemmelsen er det gitt slike forskrifter, se høringsnotatets kapittel 1.

Ny pengespillov viderefører gjeldende § 10 i pengespilloven både når det gjelder bestemmelser om fordelingen av Norsk Tippings overskudd (§ 12 første ledd nr. 5) og Norsk Tippings grasrotandel (§ 13). I forarbeidene⁶ til ny pengespillov er det tydeliggjort at bestemmelsene videreføres uten materielle endringer. Dette innebærer at ny pengespillov ikke medfører innholdsmessige endringer i gjeldende tilskuddsordninger.

For forskriftene som regulerer grasrotandelen og den nærmere fordelingen av overskuddet fra Norsk Tipping til idrettsformål og samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner er det gitt en overgangsbestemmelse i ny pengespillov § 38 andre ledd, som fastsetter at forskriftene fortsatt skal gjelde etter lovens ikrafttredelse. I forarbeidene til ny pengespillov forutsettes det at overgangsbestemmelsen skal gjelde i påvente av at nye forskrifter gitt med hjemmel i ny pengespillov trer i kraft.

2.1 Fordelingen av Norsk Tippings overskudd

Det er lovfestet i ny pengespillov § 12 hvordan Norsk Tippings overskudd skal fordeles. Bestemmelsen er endret hva gjelder rekkefølgen på hvilke formål og tiltak som skal motta overskudd. Endringene er av strukturell karakter og medfører ingen endringer i overskuddsfordelingen sammenliknet med § 10 i pengespilloven. Etter bestemmelsens første ledd fordeles overskuddet fra selskapet til følgende formål:

1. Overskuddet fra Norsk Tippings bingoterminaler fordeles etter forskrift om fordelingen.
2. Minimum 0,5 pst. av selskapets overskudd settes av til tiltak mot spillproblemer.
3. Midler settes ved behov av til annen egenkapital.
4. 6,4 pst. av resten av overskuddet fordeles til helse- og rehabiliteringsspørsmål.
5. Det gjenværende beløpet fordeles med 64 pst. til idrettsformål, 18 pst. til kulturformål og 18 pst. til samfunnsnyttige eller humanitære organisasjoner.

Etter bestemmelsens andre ledd er departementet gitt hjemmel til å regulere den nærmere fordelingen av overskuddet til formålene angitt i første ledd i forskrift. Departementets forslag til nye forskrifter gis med hjemmel i denne bestemmelsen.

2.2 Norsk Tippings grasrotandel

Ny pengespillov § 13 gir hjemmel til at en andel av innsatsbeløpet til spill som omfattes av loven kan fordeles direkte til en enhet som er registret i Frivillighetsregisteret, og som driver aktivitet på lokalt eller regionalt nivå. Enheten må være ikke-fortjenestebasert og virksomheten må være hovedsakelig basert på frivillig innsats. Bestemmelsen viderefører

⁶ Prop. 220 L(2020-2021) Lov om pengespill (pengespilloven).

dagens ordning med grasrotandelen, uten materielle endringer. Til forskjell fra dagens pengespillov (§ 10) er regelverket skilt ut i egen bestemmelse for å skille grasrotandelen fra Norsk Tippings overskuddsmidler som fordeles til de formålene som fremgår av § 12 i ny pengespillov.

Bestemmelsens andre ledd fastsetter de nærmere rammene for å regulere grasrotandelen i forskrift, og gir hjemmel for departementets forslag til ny forskrift om grasrotandel.

3. Forhåndsgodkjenning til å tilby pengespill

3.1 Gjeldende rett

Etter ny pengespillov § 18 kan ikke-fortjenestebaserte organisasjoner på nærmere vilkår få tillatelse til å tilby pengespill. Videre gir ny pengespillov § 19 føringer på hva overskudd fra pengespill som tilbys av andre enn enerettstilbyderne kan brukes til. Bestemmelsen vil i praksis også legge føringer på hvilke organisasjoner som kan tilby pengespill.

Lotteriloven⁷ § 4 gir hjemmel for at Lotteritilsynet gir tillatelse og godkjenning etter bestemmelsene i lotteriloven. Lotteritilsynet har med utgangspunkt i lotteriloven praktisert en ordning med godkjenning av organisasjoner som er vurdert å oppfylle kravet i lotteriloven § 5 om å ha et humanitært eller samfunnsnyttig formål. Det har bare vært godkjente organisasjoner som har kunnet få tillatelse til å tilby pengespill. Dette har også blitt omtalt som godkjenning av «lotteriverdige» organisasjoner. Godkjenning som «lotteriverdig» har samtidig vært et vilkår for å kunne motta midler fra Norsk Tippings overskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner, jf. § 4 første ledd bokstav a i forskrift om tilskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner fra spilleoverskuddet til Norsk Tipping. I forskriftsbestemmelsen er dette formulert som at søker må være godkjent som *lotteriverdig*. Begrepet lotteriverdig formål er imidlertid ikke brukt i lotteriloven, og er heller ikke et begrep som benyttes i ny pengespillov. Begrepet lotteriverdig er i ny pengespillov erstattet av vilkårene i §§ 18 til 20.

3.2 Departementets vurdering

Departementet har i forslag til ny pengespillforskrift foreslått å videreføre dagens ordning som innebærer at Lotteritilsynet skal forhåndsgodkjenne organisasjoner som kan få tillatelse til å tilby pengespill. En slik ordning er arbeidsbesparende for Lotteritilsynet, da tilsynet ikke trenger å foreta en vurdering av om en organisasjon oppfyller lotterilovens vilkår mer enn én gang dersom organisasjonen søker om å tilby flere typer pengespill. Ordningen er på tilsvarende vis arbeidsbesparende for organisasjonene, som kun må framlegge dokumentasjon på at de oppfyller vilkårene én gang. Departementet vurderer at Lotteritilsynet, som del av sitt godkjenningsvedtak, kan stille krav om at organisasjoner må rapportere om endringer som kan påvirke organisasjonens godkjenning, eller fastsette andre krav som sikrer at godkjenningen opprettholdes på riktig grunnlag. Departementet viser i den forbindelse til at det i § 38 i forslag til ny pengespillforskrift fastsettes at godkjente organisasjoner må føre regnskap og sende regnskapsopplysninger til Lotteritilsynet årlig.

⁷ Lov om lotterier mv. (lotteriloven) 24. februar 1995 nr. 11.

Videre foreslår departementet at begrepet *lotteriverdig* ikke videreføres i ny forskrift om tilskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner fra spilloverskuddet til Norsk Tipping, men erstattes med et krav om at søker må være *forhåndsgodkjent* etter § 40 i ny forskrift om pengespill.

3.2.2 Overgangsregler

Lotteritilsynet må få tid til å vurdere om organisasjoner som er godkjent som «lotteriverdige» organisasjoner etter gjeldende regelverk oppfyller vilkårene i §§ 40 og 41 om forhåndsgodkjenning av ikke-fortjenestebaserte organisasjoner og kringkastere. Det foreslås derfor i § 104 i ny pengespillforskrift at organisasjoner som er godkjent av Lotteritilsynet etter lotteriloven § 4 og forskrift om lotteritilsynet og lotteriregisteret m.m. § 2-1 før ny lov og forskrift trer i kraft, beholder sin godkjenning i ett år, altså til 31. desember 2023.

Godkjenningen forutsetter at det ikke er andre forhold som fører til at godkjenningen ville falle bort under nytt regelverk, som for eksempel at organisasjonen endrer sitt formål eller tas under konkursbehandling.

4. Klageadgang

4.1 Gjeldende rett

Ny pengespillov § 29 fastsetter at Lotterinemnda er klageorgan for enkeltvedtak som fattes etter pengespilloven av Lotteritilsynet som første instans, eller vedtak fastsatt med hjemmel i loven. Dette er en forenkling av gjeldene ordning, hvor klager på vedtak etter pengespilloven og totalisatorloven har blitt behandlet henholdsvis av Kultur- og likestillingsdepartementet og Landbruks- og matdepartementet.

Lotterinemndas vedtak vil i de fleste tilfeller være endelige, og vil derfor ikke kunne påklages. I saker om partsinnsyn etter forvaltningsloven og saker etter offentlighetsloven⁸ vil imidlertid Lotterinemnda avgjøre saken som første instans. Ettersom Lotterinemnda er et uavhengig klageorgan og ikke er direkte underlagt Kultur- og likestillingsdepartementet, kan det oppstå usikkerhet om hvem som skal behandle slike klager. Ny pengespillov § 29 andre ledd lovfester derfor at departementet skal være klageorgan for slike avgjørelser.

Bestemmelsens tredje ledd lovfester gjeldende praksis om at dersom Lotterinemnda beslutter at sakskostnader skal tilkjennes etter forvaltningsloven⁹ § 36 skal kostnadene dekkes av Lotteritilsynet.

Ny pengespillov § 30 fastsetter også administrative regler om Lotterinemnda, og innebærer i stor grad en videreføring av lotteriloven § 4 a.

Videre er det i ny pengespillov § 31 lovfestet at Lotteritilsynet og Lotterinemnda ikke kan instrueres av Kultur- og likestillingsdepartementet i enkeltsaker. Verken Lotteritilsynet eller Lotterinemnda skal underlegges politisk styring i enkeltsaker, og bestemmelsen skal sikre disse organenes uavhengighet. Dette innebærer at både lovanvendelse, skjønnsutøvelse og saksbehandling i enkeltsaker overlates til Lotteritilsynet og Lotterinemnda, og er ment å sikre

⁸ Lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleglova) 19. mai 2006 nr. 16.

⁹ Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) 17. juni 2022 nr. 63

likebehandling og gi legitimitet til organene. Departementet kan imidlertid gi generelle instruksjoner til Lotteritilsynet og Lotterinemnda.

Både forskrift om grasrotandel og forskrift om tilskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner fra spilloverskuddet til Norsk Tipping inneholder regler om klageadgang, samt regler som er ment å sikre Lotterinemndas uavhengighet. Det vises til § 8 om klagenemnd i forskrift om grasrotandel og § 6 om klageadgang i forskrift om tilskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner fra spilloverskuddet til Norsk Tipping.

Videre inneholder gjeldende forskrift om tilskudd til arrangement for idrett og fysisk aktivitet for personer med funksjonsnedsettelse egne regler om saksbehandling og klageadgang. Det er Kultur- og likestillingsdepartementet som fatter vedtak om tilskudd i første instans etter denne ordningen. Forskriften § 11 fastslår at vedtak om tildeling og avslag på søknad om tilskudd er å anse som et enkeltvedtak i tråd med forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav a og b, og at forvaltningslovens saksbehandlingsregler får anvendelse. Videre presiseres det at forvaltningsloven § 28 andre ledd (klage), § 29 (klagefrist) og § 32 (klagens form og innhold) gjelder.

4.2 Departementets vurdering

Ny pengespillov innebærer at enkeltvedtak fattet av Lotteritilsynet i samsvar med bestemmelser i grasrotforskriften og forskrift om tilskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner fra spilloverskuddet til Norsk Tipping kan påklages til Lotterinemnda med hjemmel i ny pengespillov § 29. Bestemmelsen innebærer ellers ingen endring i dagens klageadgang på Lotteritilsynets vedtak etter § 8 i forskrift om grasrotandelen og § 6 i forskrift om tilskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner fra spilloverskuddet til Norsk Tipping. Etter departementets vurdering er det derfor ikke behov for å videreføre de aktuelle bestemmelsene i nevnte forskrifter, da dette vil følge av ny pengespillov. Forslaget om å ikke videreføre bestemmelsene i nye forskriften innebærer derfor ingen endring i klageadgang for søker.

Den samme vurderingen gjelder reglene som skal bidra til å sikre Lotteritilsynet og Lotterinemndas uavhengighet. Dette ivaretas i ny pengespillov § 31, og reglene foreslås derfor ikke videreført i nye forskrifter.

Videre inneholder § 8 i forskrift om grasrotandel en presisering om at Frivillighetsregisternemnda er klageinstans for registrering i Frivillighetsregisteret og grasrotandelen. Lov om register for frivillig virksomhet¹⁰ med tilhørende forskrift¹¹ fastsetter regler om klageadgang og klageinstans for registerførerens vedtak om registrering i Frivillighetsregisteret, herunder registrering i grasrotandelen. Departementet foreslår derfor ikke denne presiseringen videreført i ny forskrift da dette allerede er regulert.

Når det gjelder § 11 om saksbehandling og klageadgang i forskrift om tilskudd til arrangement for idrett og fysisk aktivitet for personer med funksjonsnedsettelse inneholder bestemmelsen utelukkende presiseringer av regler som følger av de alminnelige

¹⁰ Lov om register for frivillig virksomhet av 29. juni 2007 nr. 88.

¹¹ Forskrift til lov om frivillig verksemd av 15. oktober 2008 nr. 1214.

saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven. Etter departementets vurdering bidrar dagens bestemmelse til en unødvendig dobbeltregulering, og bestemmelsen foreslås derfor ikke videreført i ny forskrift.

5. Tilsyn

5.1 Gjeldende rett

Ny pengespillov § 24 fastsetter Lotteritilsynets rolle som tilsynsmyndighet på pengespillfeltet, og gir Lotteritilsynet hjemmel til å føre tilsyn med at krav fastsatt i eller med hjemmel i loven blir oppfylt.

Bestemmelsen må sees i sammenheng med § 26 som regulerer Lotteritilsynets rett til, uten hinder av taushetsplikten, å få tilgang til opplysninger og lokaler i den utstrekning tilsynet finner det nødvendig for å utføre sine oppgaver etter loven. Det gjelder likevel enkelte begrensninger i unntaket fra taushetsplikten, jf. bestemmelsens tredje ledd. I femte ledd gis det hjemmel for at det i forskrift kan fastsettes nærmere regler om saksbehandlingen etter bestemmelsen.

Lotteritilsynets rolle som tilsynsmyndighet og tilgangen til informasjon og lokaler er nærmere beskrevet i kap. 15.2 og 15.3 i Prop. 220 L Lov om pengespill (pengespilloven).

Dagens forskrift om grasrotandelen og forskrift om tilskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner fra spilloverskuddet til Norsk Tipping inneholder bestemmelser som gir Lotteritilsynet hjemmel til å føre tilsyn.

Grasrotforskriften § 7 første ledd fastsetter at Lotteritilsynet fører tilsyn med mottakerorganisasjonenes tilgang til og bruk av grasrotandelen, og skal ellers føre kontroll med at forskriftens bestemmelser blir overholdt. Bestemmelsens andre ledd fastsetter en korresponderende plikt for enheten som mottar grasrotandel til å gi Lotteritilsynet de opplysninger og dokumentasjon tilsynet krever for å kunne utføre sine oppgaver. Opplysningene kan kreves gitt skriftlig eller muntlig innen en fastsatt frist.

Videre fastsetter § 8 første ledd i forskrift om tilskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner fra spilloverskuddet til Norsk Tipping at Lotteritilsynet fører tilsyn med at bestemmelsene i forskriften blir overholdt.

5.2 Departementets vurdering

Lotteritilsynet som tilsynsmyndighet på pengespillfeltet og de nærmere reglene for tilsynsarbeidet er regulert i ny pengespillov. Dette innebærer at Lotteritilsynet med hjemmel i ny pengespillov § 24 kan føre tilsyn med mottakerorganisasjonenes tilgang til og bruk av grasrotandelen, og kontroll med at grasrotforskriftens bestemmelser blir overholdt. Tilsvarende vil Lotteritilsynet med hjemmel i samme bestemmelser kunne føre tilsyn med at bestemmelsene i forskrift om tilskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner fra overskuddet til Norsk Tipping blir overholdt. Samtidig vil reglene i ny pengespillov § 26 komme til anvendelse for Lotteritilsynets tilsynsvirksomhet etter begge forskriftene.

Dette medfører at det ikke er behov for å regulere dette nærmere i forskrift, og departementet foreslår derfor at de aktuelle bestemmelsene i gjeldende forskrifter ikke videreføres.

6. Stans i utbetalinger og tilbakebetaling

6.1 Gjeldende rett

Et utgangspunkt for pengespillovgivningen er at overskudd fra pengespill skal gå til ikke-fortjenestebaserte formål, jf. ny pengespillov § 1 om formål og virkeområde.

Ny pengespillov fastsetter flere bestemmelser som regulerer nærmere hvem som kan få inntekter fra ulike pengespill og hvordan midlene kan brukes. Det vises særlig til kapittel 4 om pengespill som kan tilbys av andre enn enerettstilbydere og § 13 om grasrotandel. I tillegg gir ny pengespillov hjemmel for at det i forskrifts form kan fastsettes mer detaljerte krav om hvem som kan ha inntekter fra pengespill og hvordan midlene skal kunne disponeres.

Ny pengespillov § 35 gir Lotteritilsynet hjemmel til å stanse utbetaling av midler fra pengespill til bestemte organisasjoner dersom organisasjonen bruker midler i strid med bestemmelser gitt i eller med hjemmel i pengespilloven, eller organisasjonen ikke oppfyller pengespillovens vilkår for øvrig. Bestemmelsen retter seg mot organisasjoner som mottar en andel av overskuddet fra Norsk Tippings bingoterminaler etter ny pengespillov § 12 nummer 1, organisasjoner som mottar grasrotandel etter § 13 og organisasjoner med tillatelse til å tilby pengespill etter § 18, jf. § 35 første ledd bokstav a til c. Bestemmelsen er ment å sikre at det ikke blir utbetalt nye midler til aktører som har brutt regelverket når konsekvensene av regelverksbruddene er at aktørene ikke ville hatt rett til midlene.

I bestemmelsens andre ledd åpnes det for at utbetalinger helt eller delvis kan kreves tilbakebetalt dersom vilkårene for stans i første ledd er oppfylt. Hvorvidt det skal kreves tilbakebetaling etter bestemmelsen vil være opp til Lotteritilsynets skjønn. Beviskravet er alminnelig sannsynlighetsovervekt, men i forarbeidene til ny pengespillov legges det til grunn at misbruk av midler i de fleste tilfeller bør være bekreftet før Lotteritilsynet krever tilbakebetaling av utbetalte midler. Et endelig vedtak om tilbakebetaling vil være tvangsgrunnlag for utlegg, og innebærer at tvangsfullbyrdelse ikke kan skje før klagefristen er utløpt, eller, dersom vedtaket er påklaget, før klageinstansen har truffet vedtak.

Videre inneholder bestemmelsens siste ledd hjemmel for at departementet i forskrift kan gi nærmere regler om hvordan stans i utbetalinger kan gjennomføres, og hvordan inndratte pengespillmidler skal brukes når disse ikke utbetales til det opprinnelig tiltenkte formålet.

For organisasjoner som mottar midler etter forskrift om grasrotandel har Lotteritilsynet i gjeldende forskrift § 9 adgang til å fatte vedtak om midlertidig stans i utbetalinger av grasrotandel til aktuelle enheter. Dette gjelder både ved mistanke om at vilkårene oppstilt i bestemmelsens første ledd bokstav a til c ikke er oppfylt, eller i de tilfeller der enheter er under tilsyn for mulig misbruk av andre offentlige tilskuddsordninger, jf. § 9 fjerde og femte ledd.

Bestemmelsen åpner også for at Lotteritilsynet, dersom en enhet mister retten til å delta i grasrotandelen, kan pålegge enheten å tilbakebetale samtlige eller deler av mottatte grasrotmidler, jf. § 9 andre ledd.

For organisasjoner som mottar tilskudd etter forskrift om tilskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner fra spilloverskuddet til Norsk Tipping har Lotteritilsynet i § 8 tredje ledd adgang til å vedta midlertidig stans i utbetalinger av tilskudd til organisasjoner som er under tilsyn for mulig misbruk av tilsynsordningen eller andre statlige tilskuddsordninger.

Bestemmelsens fjerde ledd gir hjemmel for at Lotteritilsynet, dersom det er gitt tilskudd på uriktig eller ufullstendig grunnlag, kan fatte vedtak om at tilskudd endres og at uriktig utbetalt beløp kreves tilbakebetalt med tillegg av renter.

Begge forskriftene åpner for at Lotteritilsynet kan ilegge sanksjoner i form av midlertidig stans i utbetalinger før en sak er ferdigbehandlet. Ut fra ordlyden i de aktuelle forskriftsbestemmelsene gjelder det ikke et krav om alminnelig sannsynlighetsovervekt for at det foreligger misbruk av disse ordningene, men sannsynlighetskravet er senket til at det må foreligge mistanke om misbruk av ordningene eller at enheten eller organisasjonen er under tilsyn for mulig misbruk av disse eller andre offentlige tilskuddsordninger.

I forskrift om tilskudd til arrangementer for idrett og fysisk aktivitet for personer med funksjonsnedsettelse er det fastsatt en egen bestemmelse om tilbakebetaling av utbetalte tilskuddsmidler. Med hjemmel i § 10 kan departementet kreve helt eller delvis tilbakebetaling av utbetalt tilskudd dersom midlene ikke brukes etter sine forutsetninger.

6.2 Departementets vurdering

6.2.1 Midlertidig stans av utbetalinger

Ny pengespillov § 35 første ledd viderefører dagens hjemmelsgrunnlag for midlertidig stans av utbetalinger av midler fra ordninger som Lotteritilsynet forvalter i samsvar med pengespilloven.

Lotteritilsynet har med hjemmel i ny pengespillov § 35 første ledd bokstav b adgang til å stanse utbetalinger for organisasjoner som benytter midler i strid med grasrotandelen eller som ikke kan godtgjøre at vilkårene etter forskriften er oppfylt. Det vil derfor ikke være behov for å gi bestemmelser om midlertidig stans av utbetalinger i ny forskrift om grasrotandel, og de aktuelle forskriftsbestemmelsene foreslås derfor ikke videreført. Departementet bemerker at ny pengespillov innskrenker Lotteritilsynets adgang til å stanse utbetalinger på grunnlag av mistanke om blant annet misbruk av ordningen eller at vilkårene i forskriften ikke er oppfylt, jf. pengespillov. Det stilles krav til at det må foreligge konkrete, objektive holdepunkter for misbruk før Lotteritilsynet kan stanse utbetalinger med hjemmel i bestemmelsen. Beviskravet er alminnelig sannsynlighetsovervekt.

I Prop. 220 L (2020-2021) om lov om pengespill (pengespilloven) punkt. 16.5.4.4 viser departementet blant annet til at adgangen til å stanse utbetalinger på grunnlag av mistanke

om brudd på regelverk vil kunne være rettssikkerhetsmessig utfordrende ved at det åpnes for ileggelse av sanksjoner før en sak er ferdigbehandlet. Departementet ser også betenkeligheter med å koble retten til utbetalinger på pengespillfeltet med eventuelt misbruk av offentlige tilskuddsordninger på andre områder, og uttaler:

«Det vises til at misbruk av andre tilskuddsordninger ikke nødvendigvis vil medføre at det også foreligger brudd på reglene i pengespilloven og hensynene bak loven. En slik kobling vil kunne føre til urimelige resultater dersom feil bruk av andre tilskuddsordninger skyldes rettsvillfarelse, noe som kan tenkes å bli tilfellet for mindre organisasjoner uten profesjonelt apparat.»

Dette innebærer samtidig at Lotteritilsynets adgang til å gjøre vedtak om midlertidig stans i utbetaling av grasrotandel til enheter som er under tilsyn for mulig misbruk av *andre* offentlige tilskuddsordninger etter gjeldende forskrift § 9 femte ledd ikke kan videreføres.

Ny pengespillov § 35 om stans av utbetalinger og tilbakebetaling omfatter ikke ordninger som gjelder tilskudd fra spilloverskuddet til Norsk Tipping etter ny pengespillov § 12 nr. 5. Vurdert i lys av de betraktninger som fremgår av forarbeidene til ny pengespillov § 35 foreslår departementet at bestemmelsen i gjeldende forskrift § 8 tredje ledd om midlertidig stans av utbetaling av tilskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner ikke videreføres i ny forskrift. Lotteritilsynets erfaringer med denne tilskuddsordningen indikerer at risikoen for misbruk av ordningen er relativt lav. Samtidig har Lotteritilsynet i samsvar med departementets forslag til ny forskrift fortsatt anledning til å kreve tilbakebetaling av tilskudd. Det vises til høringsnotatets punkt 6.2.2.

6.2.2. Tilbakebetaling av utbetalt tilskudd

Både forskrift om grasrotandel og forskrift om tilskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner fra spilloverskuddet til Norsk Tipping gir bestemmelser som åpner for at det kan kreves tilbakebetaling av tilskuddsmidler.

Lotteritilsynets adgang til å kreve helt eller delvis tilbakebetaling av utbetalte grasrotmidler er hjemlet i ny pengespillov § 35 andre ledd. Det er derfor ikke behov for å regulere dette i ny forskrift, og gjeldende § 9 andre ledd foreslås derfor ikke videreført.

Som vist til i høringsnotatets punkt 6.1.2 er ikke ordninger som gjelder tilskudd fra spilloverskuddet til Norsk Tipping etter ny pengespillov § 12 nr. 5 omfattet av ny pengespillov § 35. Lotteritilsynets hjemmel i § 8 fjerde ledd for krav om tilbakebetaling i gjeldende forskrift om tilskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner fra spilloverskuddet til Norsk Tipping foreslås videreført da dette ikke er regulert i ny pengespillov.

Departementet foreslår videre at gjeldende § 10 om tilbakebetaling av utbetalte tilskuddsmidler i forskrift om tilskudd til arrangementer for idrett og fysisk aktivitet for personer med funksjonsnedsettelse videreføres. Samtidig foreslås det inntatt en tilsvarende bestemmelse i departementets forslag til ny forskrift om fordeling av overskuddet til Norsk Tipping AS til idrettsformål, se forslag til ny § 4 andre ledd første punktum. I samme bestemmelse foreslås et andre ledd andre punktum som fastsetter at tilskudd som ikke er anmodet utbetalt innen 2 år etter tildeling kan inndras. Det er i dag anledning til slik

inndragning som nevnt, men med grunnlag i Kultur- og likestillingsdepartementets Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet, jf. punkt 6.2.6 i bestemmelsene (2022-utgaven). Departementet finner det hensiktsmessig at hjemmel for slik inndragning av tilskudd forskriftsfestes.

7. Tilskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner

7.1 Gjeldende rett

Etter ny pengespillov § 12 første ledd nr. 5 skal 18 pst. av spilloverskuddet fra Norsk Tipping fordeles til landsdekkende samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner. Den nærmere tildelingen av tilskudd til slike organisasjoner er regulert i Forskrift om tilskudd samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner fra spilleoverskuddet til Norsk Tipping 4. mai 2018 nr. 678. I forskriften § 1 andre ledd fastsettes det at formålet med ordningen er å bidra til å trygge viktige samfunnsoppgaver på områdene helse, sosiale tjenester, krisehjelp, støttearbeid, natur- og miljøvern og dyrevern, i tillegg til å sikre at sentrale rednings- og beredskapsoppgaver videreføres.

Forskriftens virkeområde er å gi tilskudd til landsdekkende samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner, jf. forskriften § 1 første ledd. Kravet om at organisasjonen må være landsdekkende innebærer at organisasjonen må ha et sentralledd eller sentralorganisasjon med tilknyttede underledd eller avdelinger med jevnlig regional og lokal aktivitet i minst fire av fem landsdeler i Norge, jf. forskriften § 2 første ledd bokstav e. Det forutsettes at aktiviteten er organisert gjennom operativ struktur med tilstedeværelse. At virksomheten skal være i Norge underbygges også av at hovedkategori ICNPO kategori 9100 *Internasjonale aktiviteter* i Frivillighetsregisteret ikke er en av de angitte kategorier organisasjoner i denne ordningen.

Forskriften § 4 oppstiller nærmere vilkår for at en organisasjon skal kunne være tilskuddsberettiget etter ordningen. Bestemmelsens første ledd bokstav c stiller krav om at organisasjonen må være registrert i Frivillighetsregisteret i minst en av følgende kategorier: *ICNPO 3400 Andre helsetjenester, ICNPO 4100 Sosiale tjenester, ICNPO 4200 Krisehjelp og støttearbeid eller ICNPO 5100 Natur- og miljøvern ICNPO 5200 Dyrevern.*

I bestemmelsens andre punktum følger det at søkere som er registrert i kategorien *ICNPO 7100 Interesseorganisasjoner*, og som kan vise til at en *sentral del* av organisasjonens virksomhet faller innenfor minst en av de nevnte kategoriene angitt i første punktum likevel kan være tilskuddsberettiget. Dette innebærer at en organisasjon skal vurderes ut fra sin totale virksomhet. Det er Lotteritilsynet, som i sin behandling av søknaden, vurderer om en sentral del av organisasjonens virksomhet faller inn under en av de angitte kategoriene i ordningen, uavhengig av registreringen i Frivillighetsregisteret.

Følgende organisasjoner er likevel ikke tilskuddsberettiget uavhengig av kategori: barne- og ungdomsorganisasjoner, politiske partier, lukkede organisasjoner, og

paraplyorganisasjoner. Disse kan i teorien være registrert i en av de ovenstående kategoriene og er av den grunn eksplisitt nevnt i forskriften som ikke tilskuddsberettigede organisasjoner, jf. § 4 andre ledd.

Forskriftens avgrensing opp mot organisasjoner som har sitt hovedvirke i utlandet må sees i sammenheng med § 7 i dagens lotteriforskrift¹². I departementets høringsnotat om forslag til endringer i lotteriregelverket 15. oktober 2014 uttales det i punkt 4.2.4.1 følgende:

[.] «For det tredje foreslår vi å forbeholde inntektene fra lotterier med tillatelse etter lotteriforskriften § 7 til organisasjoner som har internasjonal aktivitet av samfunnsnyttig eller humanitær art. Bakgrunnen for dette er at ny fordeling av midler etter forskrift av 12. juni 2009 nr. 640 om tilskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner fra spilleoverskuddet til Norsk Tipping j § 6a utelukker slike organisasjoner fra å motta spillemidler. Denne avgrensningen sikrer at disse organisasjonene får adgang til inntekter fra lotterier. Departementet foreslår at det kun kan gis tillatelse til organisasjoner som har internasjonal aktivitet, og hvor denne utgjør minst 50 % av organisasjonens samlede regnskapsførte driftskostnader. I tillegg må organisasjonene ha minst kr 20 mill. årlig i regnskapsførte driftskostnader for sin internasjonale aktivitet årlig. Departementet har i tillegg vurdert å knytte denne avgrensningen opp mot Frivillighetsregisteret, ved å stille krav om at organisasjonene må være registrert i ICNPO-kategori 9100 som en av sine kategorier i Frivillighetsregisteret.»

Departementet viser til at lotteriforskriften¹³ § 7 er foreslått videreført i ny forskrift til ny pengespillov. Dette innebærer at nasjonale organisasjoner ikke kan få tillatelse til de største lotteriene. Nasjonale organisasjoner som fyller vilkårene kan i stedet søke om midler i tilskuddsordningen for Norsk Tippings overskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner da målgruppen for denne tilskuddsordningen er organisasjoner med hovedvirksomhet i Norge.

7.2. Departementets vurdering

Som redegjort for i høringsnotatets punkt 7.1 har det fra departementets side ikke vært en intensjon å etablere et regelverk som åpner for at internasjonale organisasjoner skal kunne søke om tilskudd etter denne tilskuddsordningen.

Stortingets behandling av ny fordeling av Norsk Tippings overskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner, jf. Meld. St. 12 (2016–2017) – Alt å vinne - Ein ansvarleg og aktiv pengespelpolitikk kap.15.1 som Stortinget sluttet seg til i 2017, fremgår det at: «*Flyktninghjelpen vil ikkje vere omfatta av ordninga, på same måte som andre organisasjonar som primært har verksemd i utlandet. ...[det er] teke høgd for at internasjonale organisasjonar ikkje er ein del av ordninga, gjennom endringar i lotteriregelverket i 2015.*»

¹² Forskrift til lov om lotterier mv. 24. februar 1995 nr. 185.

¹³ Forslag til ny forskrift om pengespill og forslag til endringer i enkelte andre forskrifter. Se kapittel 10 § 54 Tillatelse til å tilby pengespill med omsetning inntil 360 millioner kroner

En slik avgrensning er tydeliggjort i departementets høringsnotat om endringer i tidligere forskrift av 16. august 2017, hvor det i punkt 3.2.3 er det uttalt følgende: *«I vurderingen av begrepet sentral del av organisasjonens virksomhet kan Lotteri- og stiftelsestilsynet bl.a. legge vekt på formålsbestemmelser i vedtekter og andre dokumenter fastsatt av styrende organer, andelen av kostnader innenfor nevnte kategorier og omfanget av frivillig innsats og aktiviteter innenfor nevnte kategorier basert på dokumentasjon fra de to foregående regnskapsår. I tilsynets vurdering vil hele organisasjonens (sentralledd og tilhørende underledd/avdelinger) virksomhet legges til grunn.»*

Den samme avgrensningen er forsøkt ytterligere presisert i en etterfølgende tolkningsuttalelse fra departementet av 3. september 2021 hvor det heter at: *«Formålet med bestemmelsen er å sikre at organisasjonens hovedvirksomhet faller innenfor de ovennevnte ICNPO kategoriene. Forskriftens virkeområde gjelder virksomhet i Norge, jf. at ICNPO kategori 9100 ikke inngår i målgruppen. En organisasjon skal vurderes ut fra totalvirksomheten».*

Dagens forskrift § 4 første ledd bokstav c gir ingen nærmere føringer for hva som utgjør «en sentral del av virksomheten». Avgjørelser fra Lotterinemnda har vist at en organisasjon kan ha flere sentrale deler og dermed kunne kvalifisere til ordningen dersom en av de sentrale delene er innenfor en av de i forskriftens godkjente kategorier. Dette er i tråd med intensjonen i ordningen når det gjelder organisasjoner med hovedvirksomhet i Norge. For internasjonale organisasjoner har dette imidlertid fått utilsiktede konsekvenser. En slik praktisering av bestemmelsen vil føre til at en organisasjon som hovedsakelig jobber med internasjonale aktiviteter likevel kan falle inn under ordningens virkeområde dersom organisasjonen har en *sentral del* av sin virksomhet innenfor en godkjent kategori. Departementet mener en slik forståelse og praktisering av forskriften ikke er i samsvar med tilskuddsordningens formål og intensjon.

Departementet mener at når en organisasjon har mer enn 50 pst. av driftskostnadene i utlandet må det legges til grunn at hovedvirksomheten er internasjonal, og dermed ikke inngår i målgruppen til denne tilskuddsordningen. Det er etter departementets syn ikke relevant å skille på om organisasjonen har egen operativ virksomhet i utlandet eller overfører midler til andre aktører. Det eneste unntaket fra dette er regulert i forskriften § 3, hvor det fastsettes at de tre beredskapsorganisasjonene Røde Kors, Redningsselskapet og Norsk Folkehjelp skal motta en fast årlig prosentvis andel av samlet tilskudd. Disse organisasjonene mottar midler basert på sin beredskapsrolle i den norske samvirkemodellen uavhengig av eventuell internasjonal innsats. Øvrige organisasjoner må derfor søke og vurderes opp mot vilkårene for søknadsberettigelse etter ordningen som fastsatt i forskriften § 4.

Da det foreligger usikkerhet om hvordan dagens forskrift § 4 første ledd bokstav c skal forstås og anvendes, mener departementet at det er behov for en presisering i ny forskrift som skal klargjøre hvilke målgrupper forskriften er ment å omfatte. Departementet foreslår at det i samme bestemmelse i ny forskrift inntas en presisering om at søker må ha nasjonal aktivitet som utgjør minst 50 pst. av organisasjonens samlede regnskapsførte driftskostnader. Departementet mener dette bidrar til å tydeliggjøre tilskuddsordningens

intensjon i tråd med de uttalte forutsetninger i forarbeidene til gjeldende forskrift, og departementets tidligere tolkningsuttalelse. En slik presisering vil samtidig stå som et motstykke til krav om deltakelse i store lotterier hvor organisasjonene må ha minst 50 pst. av samlede driftskostnader i utlandet.

8. Det offentliges kontroll, oppfølging og tilbakebetaling av midler

8.1 Gjeldende rett

Forskrift 11. desember 1992 nr. 1056 om idrettens andel av Norsk Tippings overskudd fastsetter rammer for fordeling av midler til idretten fra Norsk Tippings overskudd. Forskriften angir ikke bestemmelser for departementets kontroll og oppfølging av tilskuddsmidler som utbetales til de ulike idrettsformål eller tilbakebetaling av utbetalte midler.

Stortinget har gitt forvaltningen et generelt pålegg om å føre kontroll med tilskudd til *"offentlig eller privat virksomhet som ellers ikke er undergitt statlig kontroll"*, jf. § 10 andre ledd i Stortingets bevilgningsreglement. Ved tildeling av slikt tilskudd skal det derfor «tas forbehold om adgang for tilskuddsforvalteren til å føre kontroll med at midlene benyttes etter forutsetningene.»

Stortingets pålegg om å føre kontroll med at tilskuddsmidler til idrettsformål benyttes i samsvar med forutsetningen for tildelingen framgår bl.a. av *Retningslinjer for økonomiforvaltning og kontroll for tilskuddsmottakere som får tildelt spillemidler fra Kultur- og likestillingsdepartementet*. Disse retningslinjene vedlegges tilskuddsbrev til mottakere av spillemidler til idrettsformål. Kontrollen gjennomføres av departementet selv, eller er delegert til forvalter av det aktuelle tilskuddet på departementets vegne. Tilsvarende adgang til kontroll blir gitt revisor av spillemidlene. Retningslinjene omtaler også adgangen til tilbakebetaling av tilskudd dersom tilskuddet ikke er brukt i samsvar med forutsetningene for tildelingen.

For den nærmere fordelingen av midler til blant annet idrettsformål i form av bygging og rehabilitering av anlegg for idrett og fysisk aktivitet, har Kultur- og likestillingsdepartementet etablert egne tilskuddsordninger for dette formålet. Tilskuddsordningene er regulert gjennom departementets *Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet*¹⁴ og *Føresegner om tilskot til løypetiltak i fjellet og overnattingshytter*¹⁵. Fylkeskommunene er delegert fullmakt til å foreta fordelingen av spillemidler som årlig stilles til disposisjon for bygging av anlegg for idrett og fysisk aktivitet på vegne av departementet i samsvar med gjeldende bestemmelser. Tilsvarende er det Den Norske Turistforening (DNT) som har delegert fullmakt til å foreta den nærmere fordelingen av spillemidler til løypetiltak i fjellet og overnattingshytter i samsvar med gjeldende bestemmelser for denne tilskuddsordningen. I begge tilskuddsordninger er det fastsatt nærmere regler om tilskuddsforvalters kontroll av

¹⁴ [Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet - 2022 \(regjeringen.no\)](#)

¹⁵ [Føresegner om tilskot til løypetiltak i fjellet og overnattingshytter - 2022 \(regjeringen.no\)](#)

bruken av tilskuddsmidlene, samt tilbakebetaling av utbetalte midler og inndragning av midler som ikke er anmodet utbetalt¹⁶.

8.2 Departementets vurdering

Departementet mener at det offentliges kontroll av bruken av utbetalte midler, herunder fastsettelse av plikter for tilskuddsmottaker, samt tilbakebetaling og inndragning av midler er inngripende tiltak overfor den enkelte tilskuddsmottaker og berører tilskuddsmottakers rettigheter og plikter på en slik måte at dette bør hjemles i forskrift. Det foreslås derfor inntatt en egen bestemmelse som fastsetter regler om oppfølging, kontroll, tilbakebetaling og inndragning av midler i ny forskrift om fordeling av Norsk Tippings overskudd til idrettsformål.

Departementet forslår en ny bestemmelse som fastsetter at Kultur- og likestillingsdepartementet kan kontrollere at tilskuddsmidlene til idrettsformål benyttes i samsvar med forutsetningen for tildelingen. Bestemmelsen ivaretar Stortingets pålegg om å føre kontroll med tilskudd til idrettsformål i tråd med § 10 andre ledd i Stortingets bevilgningsreglement. Samme adgang til kontroll av bruken av tilskuddsmidler til idrettsformål foreslås for forvalter av tilskudd til idrettsformål på departementets vegne og for revisor av spillemidlene. Når det gjelder de etablerte tilskuddsordningene for anlegg til idrett og fysisk aktivitet er det gitt nærmere bestemmelser om blant annet regnskap og kontroll av bruken av tilskuddsmidlene. Den nye forskriftsbestemmelsen må derfor ses i sammenheng med gjeldende bestemmelser i disse tilskuddsordningene. Det er fylkeskommunene som tilskuddsforvalter som foretar kontroll med bruken av tilskuddsmidler tildelt i tråd med *Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet*. Tilsvarende er det Den Norske Turistforening (DNT) som tilskuddsforvalter som foretar kontroll med bruken av tilskudd gitt i samsvar med *Føresegner om tilskot til løypetiltak i fjellet og overnattingshytter*.

Videre foreslår departementet at det i ny forskriftsbestemmelse fastsettes en adgang for departementet eller den departementet gir fullmakt til å kunne kreve tilbakebetaling av hele eller deler av tilskuddet dersom midlene ikke er benyttet i samsvar med forutsetningene for tildelingen. En slik generell adgang til å kreve tilbakebetaling av utbetalte tilskuddsmidler er forutsatt både i departementets retningslinjer for økonomiforvaltning og fremgår av egne bestemmelser i departementets tilskuddsordninger, se punkt 8.1. Krav om tilbakebetaling av hele eller deler av tilskuddsmidlene dersom midlene ikke er benyttet i samsvar med forutsetningen for tildelingen er forankret i fast forvaltningspraksis. Dette er imidlertid et inngripende tiltak overfor tilskuddsmottaker, og departementet mener derfor at adgangen til tilbakebetaling bør hjemles i forskrift. Departementets forslag må sees i sammenheng med bestemmelser om tilbakebetaling av utbetalte tilskuddsmidler som følger av tilskuddsordningene for spillemidler til idrettsformål.

Endelig foreslås det inntatt en bestemmelse om adgangen til å inndra tilskudd på nærmere fastsatte vilkår. Tildeling av spillemidler skal som hovedregel benyttes i tildelingsåret. For de nevnte tilskuddsordningene er det imidlertid satt en frist på to år fra dato for tildeling av tilskuddet. Tilskudd som ikke er anmodet utbetalt *innen to år* etter tildeling blir inndratt, og

¹⁶ Se kapittel 4 til 6 i Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet. Se videre kapittel 4 og 5 i Føresegner om tilskot til løypetiltak i fjellet og overnattingshytter.

den nærmere bruken av inndratte midler og rentemidler gjøres i tråd med nærmere bestemmelser for slik bruk. Forskriftsbestemmelsen må derfor sees i sammenheng med gjeldende bestemmelser for inndragning av tildelte spillemidler, og innebærer en forskriftsfesting av etablert forvaltningspraksis på grunnlag av departementets tilskuddsordninger for tildeling av spillemidler til anlegg for idrett og fysisk aktivitet og løypetiltak i fjellet og overnattingshytter.

9. Ikrafttredelse

Departementet legger opp til at alle fire forskrifter skal tre i kraft samtidig som ny pengespillov, dvs. 1. januar 2023. Fra samme tidspunkt oppheves dagens forskrifter som gjelder fordelingen av Norsk Tippings overskudd på frivillighets- og idrettsfeltet gitt med hjemmel i pengespilloven av 28. august 1992 nr. 103. Dette gjelder forskrift om idrettens andel av overskuddet til Norsk Tipping AS, Forskrift om tilskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner fra spilleoverskuddet til Norsk Tipping, forskrift om tilskudd til arrangementer for idrett og fysisk aktivitet for personer med funksjonsnedsettelse og forskrift om grasrotandel.

10. Nærmere om de enkelte bestemmelsene i forslag til nye forskrifter

10.1 Forskrift om fordeling av Norsk Tippings overskudd til idrettsformål

Forskrift 11. desember 1992 nr. 1056 om idrettens andel av Norsk Tippings overskudd fastsetter rammer for fordeling av midler til idrettsformål fra Norsk Tippings overskudd.

Ny forskrift gis med hjemmel i ny pengespillov § 12 nr. 5. Forslaget innebærer enkelte justeringer og endring i henvisninger i tråd med ny pengespillov.

Videre foreslås det å forskriftsfeste bestemmelser om departementets oppfølging og kontroll med at midler brukes i samsvar med forutsetningen for tildelingen, samt adgangen til tilbakebetaling og inndragning av midler. Forslaget endrer ikke formålet eller prinsippene for fordelingen av Norsk Tippings overskudd til idrettsformål.

Til § 1:

Bestemmelsen angir forskriftens formål. Dette er en videreføring av formålet i gjeldende forskrift.

Til § 2:

Bestemmelsen angir hvem som fordele midlene. Dette er i hovedsak en videreføring av § 2 i gjeldende forskrift med unntak av andre ledd, som er foreslått inntatt som nytt andre ledd i § 3, se under. Videre er det i nytt andre ledd til bestemmelsen inntatt en presisering om at den nærmere fordelingen av midler skjer innenfor rammen av de enkelte idrettsformål som listes opp i forskriften § 3.

Midlene kommer fra årlige avsetninger av Norsk Tippings overskudd til idrettsformål, og utgjør det gjenværende beløp etter at midler til formål angitt i ny pengespillov § 12 første ledd nr. 1 til nr. 4 er fordelt. Etter ny pengespillov § 12 nr. 5 skal det av gjenværende beløp fordeles 64 pst. til idrettsformål.

Til § 3:

Bestemmelsen presiserer nærmere til hvilke idrettsformål det kan fordeles midler til. Disse er nærmere opplistet i bestemmelsens første ledd bokstav a til c, og er en videreføring av gjeldende forskrift § 3. Nytt andre ledd i bestemmelsen angir at departementet fastsetter nærmere bestemmelser for tildeling av tilskudd. Dette er en videreføring av gjeldende forskrift § 2 andre ledd. Slike bestemmelser følger av departementets *Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet*.

Til § 4:

Bestemmelsen er ny og angir regler for det offentliges oppfølging, kontroll, tilbakebetaling og inndragning av tildelte midler. Første ledd fastsetter at Kultur- og likestillingsdepartementet, den departementet gir fullmakt, og revisor av spillemidlene kan kontrollere at tilskuddsmidlene til idrettsformål benyttes i samsvar med forutsetningen for tildelingen. Bestemmelsen ivaretar Stortingets pålegg om å føre kontroll med tilskudd til idrettsformål i tråd med § 10 andre ledd i Stortingets bevilgningsreglement.

Bestemmelsens andre ledd første punktum fastsetter at departementet eller den departementet gir fullmakt kan kreve tilbakebetaling av hele eller deler av midlene dersom midlene ikke er benyttet i samsvar med forutsetningene for tildelingen. Slik tilbakebetaling av tilskuddsmidler følger i dag av departementets retningslinjer for tildeling av tilskudd og bestemmelser gitt i departementets tilskuddsordninger for spillemidler til idrettsformål, herunder løypetiltak i fjellet og overnattingshytter. Bestemmelsen må sees i sammenheng med gjeldende tilskuddsordninger.

I andre punktum fastsettes at tilskudd som ikke er anmodet utbetalt innen 2 år etter tildeling kan inndras. Adgangen følger i dag av Kultur- og likestillingsdepartementets tilskuddsordninger for tildeling av tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet, herunder løypetiltak i fjellet og overnattingshytter, men forslås forskriftsregulert. Bestemmelsen må sees i sammenheng med gjeldende tilskuddsordninger.

Til § 5:

I bestemmelsen foreslås det at ny forskrift trer i kraft samtidig med ny pengespillov, dvs. 1. januar 2023. Samtidig presiseres det at gjeldende forskrift oppheves fra samme tidspunkt.

10.2 Forskrift om tilskudd til arrangementer for idrett og fysisk aktivitet for personer med funksjonsnedsettelse

Forskrift 14. august 2019 nr. 1325 om tilskudd til arrangementet for idrett og fysisk aktivitet for personer med funksjonsnedsettelse etablerer en tilskuddsordning som skal bidra til at personer med funksjonsnedsettelse kan delta på arrangementer for idrett og fysisk aktivitet,

herunder friluftsliv, på lik linje med funksjonsfriske. Tilskuddsordningen forvaltes av Kultur- og likestillingsdepartementet.

Ny forskrift gis med hjemmel i ny pengespillov § 12 første ledd nr. 5 og forskrift om fordeling av Norsk Tippings overskudd til idrettsformål §§ 2 og 3. Forslaget innebærer i all hovedsak en videreføring av dagens forskriftsbestemmelser, men med noen forenklinger og språklige endringer uten at dette er ment å få betydning for forskriftens innhold. Forslaget endrer ikke formålet eller prinsippene for fordelingen av tilskudd etter ordningen.

Til § 1:

Bestemmelsen angir forskriftens formål. Dette er en videreføring av formålet i gjeldende forskrift.

Til § 2:

Bestemmelsen angir hvilke organisasjoner og virksomheten som er omfattet av forskriften, og er en videreføring av gjeldende forskrift § 3. Det fastsettes krav at en frivillig organisasjon og virksomhet er registret i Frivillighetsregisteret på tidspunkt for søknad om tilskudd etter ordningen.

Til § 3:

Bestemmelsen angir hvilke vilkår som stilles for tildeling av tilskudd etter ordningen. Det er foreslått en videreføring av gjeldende forskrift § 5, men med enkelte mindre språklige endringer og endringer av strukturell karakter. Dette er ikke ment å skulle endre det nærmere innholdet i bestemmelsen.

Kultur- og likestillingsdepartementet forvalter tilskuddsordningen. Det er foreslått presiseringer av enkelte av de opplistede momentene departementet kan legge vekt på i den skjønnsmessige vurderingen av tilskuddssøknadene.

Til § 4:

Bestemmelsen angir regler for hva en søknad om tilskudd etter ordningen skal inneholde og nærmere krav til dokumentasjon. Dette er en videreføring av gjeldende forskrift § 6.

Til § 5:

Bestemmelsen fastsetter tilskuddsmottakers plikt til å levere rapport og prosjektrekningskap innen angitt frist gitt ved tildelingen av tilskuddet, og gir nærmere føringer for hvordan plikten skal ivaretas. Dette er en videreføring av gjeldende forskrift § 8.

Til § 6:

Bestemmelsen gir adgang for departementet til å kontrollere bruken av tilskuddet, og fastsetter en plikt for tilskuddsmottaker til å medvirke til slik kontroll. Plikten til å medvirke innebærer også krav om at tilskuddsmottaker skal fremlegge relevante opplysninger. Dette er en videreføring av gjeldende forskrift § 9.

Til § 7:

Bestemmelsen gir departementet adgang til å kreve hele eller deler av tilskuddet tilbake dersom midlene ikke brukes i samsvar med forutsetningene for tildelingen. Dette viderefører gjeldende forskrift § 10.

Til § 8:

Bestemmelsen viser til at den økonomiske rammen for tilskuddsordningen fastsettes av departementet gjennom den årlige fordelingen av Norsk Tippings overskudd til idrettsformål.

Midler som kommer fra årlige avsetninger av Norsk Tippings overskudd til idrettsformål, utgjør det gjenværende beløp etter at midler til formål angitt i ny pengespillov § 12 første ledd nr. 1 til nr. 4 er fordelt. Etter ny pengespillov § 12 nr. 5 skal det av gjenværende beløp fordeles 64 pst. til idrettsformål. De nærmere rammene for fordeling av slikt overskudd følger forskrift om fordeling av Norsk Tippings overskudd til idrettsformål, jf. forskriften § 2 og § 3.

Til § 10:

I bestemmelsen foreslås det at ny forskrift trer i kraft samtidig med ny pengespillov, dvs. 1. januar 2023. Samtidig presiseres det at gjeldende forskrift oppheves fra samme tidspunkt.

10.3 Forskrift om tilskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner fra spilloverskuddet til Norsk Tipping

Forskrift 4. mai 2018 nr. 678 om tilskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner fra spilleoverskuddet til Norsk Tipping etablerer en tilskuddsordning til landsdekkende samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner. Formålet med tilskuddsordningen er å bidra til å trygge viktige samfunnsoppgaver som store landsdekkende organisasjoner utfører på områdene helse, sosiale tjenester, krisehjelp og støttearbeid, natur-, miljø og dyrevern, i tillegg til å sikre at sentrale rednings- og beredskapsoppgaver i Norge videreføres¹⁷.

Tilskuddsordningen forvaltes av Lotteritilsynet.

Ny forskrift gis med hjemmel i ny pengespillov § 12 nr. 5. Forslaget innebærer i hovedsak en videreføring av dagens bestemmelser, og endrer ikke formålet eller prinsippene for fordelingen av tilskudd etter ordningen. Det er foreslått enkelte endringer og tilpasninger i tråd med ny pengespillov, samt mindre språklige endringer. I tillegg foreslås inntatt en presisering i ny forskrift § 4 første ledd bokstav c som er ment å tydeliggjøre forskriftens virkeområde og samtidig trekke opp et tydelig skille mellom de organisasjoner som oppfyller vilkårene til å kunne søke om tillatelse til å drive større lotterier.

Til § 1:

Bestemmelsen angir forskriftens virkeområde og formål. Dette er en videreføring av gjeldende forskrift § 1.

Til § 2:

Bestemmelsen fastsetter legaldefinisjoner av begreper benyttet i forskriften, og er en videreføring av gjeldende forskrift § 2. I bestemmelse er det imidlertid foreslått inntatt en ny

¹⁷ Meld. St. 12 (2016-2017) punkt 15.6.1 flg.

bokstav g) som definerer «andreorientert organisasjon» som *en organisasjon som produserer goder eller tjenester for utenforstående*. Samme definisjon fremgår i dag av gjeldende forskrift § 4 første ledd bokstav e. Det vil være i tråd med forskriftens systematikk at definisjonen av «andreorientert organisasjon» følger av § 2.

Til § 3:

Bestemmelsen er en videreføring av gjeldende forskrift § 3, som fastsetter at de tre beredskapsorganisasjonene Røde Kors, Redningsselskapet og Norsk Folkehjelp inngår i en permanent, ikke søknadsbasert tilskuddsordning med en fast årlig prosentandel av samlet tilskudd.

Til § 4:

Bestemmelsen oppstiller nærmere vilkår for hvilke organisasjoner som er tilskuddsberettiget etter ordningen. Dette er i hovedsak en videreføring av gjeldende forskrift § 5, men med enkelte endringer.

Første ledd bokstav a oppstiller krav om at søker er forhåndsgodkjent i samsvar med ny pengespillforskrift¹⁸. Dette innebærer at søker må være forhåndsgodkjent av Lotteritilsynet og registret i Lotteriregisteret.

Første ledd bokstav c viderefører gjeldende bestemmelse. I andre ledd er det inntatt en presisering om at *søker må ha nasjonal aktivitet som utgjør minst 50 pst. av organisasjonens samlede regnskapsførte driftskostnader*. Dette innebærer at det for organisasjoner som har mer enn 50 pst. av driftskostnadene i utlandet legges til grunn at hovedvirksomheten er internasjonal, og dermed faller utenfor tilskuddsordningens virkeområde.

Til § 5:

Bestemmelsen gir føringer for beregning av tilskudd, og er en videreføring av gjeldende forskrift § 5.

Til § 6:

Bestemmelsen angir regler om tidspunkt for utbetaling av tilskudd. I tråd med bestemmelsens andre ledd er det presisert at eventuell utbetaling etter gjennomført klagebehandling skje av det samlede tilskudd for året endelig vedtak i klagesaken blir fattet. Dette fremgår av gjeldende forskrift § 7.

Til § 7:

Bestemmelsen angir regler om opplysningsplikt og krav om tilbakebetaling av utbetalt tilskudd. Dette er en videreføring av gjeldende § 8 andre og tredje ledd.

Til § 8:

Bestemmelsen angir nærmere regler for utbetaling av tilskudd til organisasjoner som har økonomisk virksomhet, og forholdet til EØS-avtalens regler om offentlig støtte, og innebærer en videreføring av gjeldende forskrift § 9.

¹⁸ Forskrift av xx.

Til § 9:

I bestemmelsen foreslås det at ny forskrift trer i kraft samtidig med ny pengespillov, dvs. 1. januar 2023. Samtidig presiseres det at gjeldende forskrift oppheves fra samme tidspunkt.

10.4 Forskrift om grasrotandel

Forskrift 15. desember 2017 nr. 2136 om grasrotandel gir spillere av Norsk Tippings pengespill anledning til å gi en andel av innsatsbeløpet som grasrotandel. Etter grasrotordningen kan det gis inntil 7 pst. av spillinnsatsen direkte til en frivillig organisasjon registrert i frivillighetsregisteret, og som driver aktivitet på lokalt eller regionalt nivå. Grasrotmidler skal brukes på egen frivillig virksomhet i tråd med grasrotmottakers vedtekter og formål.

Ny forskrift gis med hjemmel i ny pengespillov § 13. Forslaget innebærer i hovedsak en videreføring av dagens ordning, men med forslag om enkelte endringer og tilpasninger i tråd med ny pengespillov.

Til § 1:

Bestemmelsen angir forskriftens formål. Dette er en videreføring av formålet i gjeldende forskrift, men med en presisering om at formålet er å fremme frivillig aktivitet på lokalt eller regionalt nivå *i Norge*.

Til § 2:

Bestemmelsen angir nærmere regler for beregning av grasrotandelen. Dette er en videreføring av gjeldende forskrift § 2.

Til § 3:

Bestemmelsen oppstiller nærmere vilkår for deltakelse i grasrotandelen og er en videreføring av gjeldende forskrift § 3.

Til § 4:

Bestemmelsen angir regler om utbetaling av grasrotandelen fra Norsk Tipping, og er en videreføring av gjeldende forskrift § 4. Bestemmelsen regulerer tidspunkt for utbetalinger, minimums beløpsgrenser, tilbakeføring av grasrotmidler, tap av retten til opptjent grasrot og tap av retten til deltakelse i grasrotandelen.

Til § 5:

Bestemmelsen fastsetter nærmere krav til hvordan grasrotmidler skal brukes. Dette er en videreføring av gjeldende forskrift § 5. Det overordnede utgangspunktet er at midlene fra ordningen brukes i samsvar med de rammer forskriften fastsetter.

Til § 6:

Bestemmelsen pålegger Norsk Tipping å gi spillere informasjon om grasrotberettigede enheter, samt utarbeide årlig oversikt over mottakere av grasrotandel og hvor mye den enkelte enhet har mottatt. Dette er en videreføring av gjeldende forskrift § 6.

Ny § 7:

Bestemmelsen gir hjemmel for at Lotteritilsynets kan vedta at en enhet skal miste retten til å delta i grasrotandelen i inntil fem år dersom nærmere bestemte vilkår som nevnt i bestemmelsens første ledd bokstav a til c er oppfylt. Det er tilstrekkelig at ett av vilkårene er oppfylt for at en enhet kan utestenges etter bestemmelsen. Ny pengespillov regulerer ikke adgangen til å utestenge en enhet fra å delta i grasrotandelen. Bestemmelsen er derfor forslått videreført i ny forskrift, og erstatter gjeldende forskrift § 9 første ledd.

Andre ledd fastsetter at grasrotandel som er vedtatt tilbakebetalt skal inngå i Norsk Tippings overskudd. Det er presisert i bestemmelsen at tilbakebetaling av utbetalt grasrotandel er regulert i ny pengespillov § 35 andre ledd. Også grasrotandel som en utestengt enhet har opptjent (i perioden) siden forrige utbetaling skal inngå i overskuddet til Norsk Tipping. Dette viderefører gjeldende forskrift § 9 tredje ledd.

Til § 8:

I bestemmelsen foreslås det at ny forskrift trer i kraft samtidig med ny pengespillov, dvs. 1. januar 2023. Samtidig presiseres det at gjeldende forskrift oppheves fra samme tidspunkt.

11. Økonomiske og administrative konsekvenser

Departementets forslag til nye forskrifter innebærer i all hovedsak en videreføring av dagens regelverk, og vil ikke ha budsjettmessige eller administrative konsekvenser.

12. Forslag til forskrifter

Forskrift om fordeling av Norsk Tippings overskudd til idrettsformål

Fastsatt av Kultur- og likestillingsdepartementet xx.xx. 2022 med hjemmel i lov 18. mars 2022 nr. 12 om pengespill (pengespilloven) § 12.

§ 1. Formål og virkeområde

Forskriften fastsetter rammene for fordelingen av andelen av Norsk Tippings overskudd til idrettsformål, jf. lov om pengespill § 12 femte ledd nr. 5.

§ 2. Hvem som fordeler midlene

Kongen fordeler andelen av Norsk Tippings overskudd til idrettsformål etter innstilling fra Kultur- og likestillingsdepartementet.

Kultur- og likestillingsdepartementet, eller den departementet gir fullmakt, fordeler midler innenfor rammen av de enkelte idrettsformål som fastsatt i § 3.

§ 3. Hva det kan fordeles midler til

Det kan fordeles midler til følgende idrettsformål:

- a) bygging og rehabilitering av anlegg for idrett og fysisk aktivitet
- b) Norges Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité
- c) andre idrettsformål

Kultur- og likestillingsdepartementet fastsetter nærmere bestemmelser for tildeling av tilskudd.

§ 4. Kontroll, oppfølging og tilbakebetaling av tildelte midler

Kultur- og likestillingsdepartementet, den departementet gir fullmakt, og revisor av spillemidlene kan kontrollere at tilskuddsmidlene til idrettsformål benyttes i samsvar med forutsetningen for tildelingen.

Kultur- og likestillingsdepartementet eller den departementet gir fullmakt kan kreve tilbakebetaling av hele eller deler av midlene dersom midlene ikke er benyttet i samsvar med forutsetningene for tildelingen. Tilskudd som ikke er anmodet utbetalt innen 2 år etter tildeling kan inndras.

§ 5. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. januar 2023. Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 11. desember 1992 nr. 1056 om idrettens andel av overskuddet til Norsk Tipping AS.

Forskrift om tilskudd til arrangementer for idrett og fysisk aktivitet for personer med funksjonsnedsettelse

Fastsatt av Kultur- og likestillingsdepartementet xx.xx. 2022 med hjemmel i lov 18. mars 2022 nr. 12 om pengespill (pengespilloven) § 12 og forskrift X om fordeling av Norsk Tippings overskudd til idrettsformål §§ 2 og 3.

1. Formål og virkeområde

Forskriften gjelder tilskudd til arrangementer for idrett og fysisk aktivitet som enten tilrettelegger for eller er forbeholdt personer med funksjonsnedsettelse.

Tilskuddsordningen skal bidra til at personer med funksjonsnedsettelse kan delta på arrangementer for idrett og fysisk aktivitet, herunder friluftsliv, på lik linje med funksjonsfriske.

§ 2. Organisasjoner og virksomheter som er omfattet av forskriften

Det kan gis tilskudd til frivillige organisasjoner og virksomheter som er registrert i Frivillighetsregisteret på søknadstidspunktet.

§ 3. Vilkår for tildeling av tilskudd

Tilskudd kan gis ut fra en samlet skjønnsmessig vurdering av søknaden basert på tilskuddsordningens formål.

Følgende vilkår skal være oppfylt:

- a. Søknadssummen må være minimum 200 000 kroner. Søknadssum er begrenset til maksimalt 50 pst. av kostnadsrammen for arrangementet.
- b. Arrangementet må være åpent for påmelding.

Ved vurderingen av søknader kan departementet legge vekt på

- a. geografisk spredning i arrangementene
- b. antall *personer med funksjonsnedsettelse* som er deltaker på arrangementet
- c. samarbeid med andre *relevante aktører*

- d. om arrangementet har aktivitet for barn og unge
- e. om søker tidligere har mottatt midler til arrangementet.

§ 4. Søknad om tilskudd og krav til dokumentasjon

Søknad om tilskudd til arrangementer eller tilretteleggingstiltak skal inneholde beskrivelse av tiltaket, herunder på hvilken måte tiltaket er egnet til å oppfylle formålet om å bidra til at personer med funksjonsnedsettelse kan delta på arrangementer for idrett og fysisk aktivitet på lik linje med funksjonsfriske.

Budsjett- og finansieringsplan, hvor både søknadssum og andel av egenfinansiering fremgår, skal legges ved søknaden.

Søknaden må være undertegnet av bemyndiget leder for organisasjonen eller virksomheten.

Departementet kan avslå søknader fra søkere som ikke har benyttet tidligere tildelt tilskudd etter forutsetningene.

§ 5. Rapport og regnskap

Alle tilskuddsmottakere under denne ordningen plikter å levere rapport og prosjektrengskap innen den fristen som er fastsatt ved tildelingen av tilskudd.

Rapporten skal redegjøre for gjennomføringen av arrangementet og det skal fremgå klart at midlene er benyttet i tråd med søknaden og målet for tilskuddsordningen.

Regnskapet skal være ført slik at det kan sammenlignes med den budsjett- og finansieringsplanen som lå til grunn for søknaden, jf. 4 annet ledd.

For tilskudd på under 400 000 kroner kreves det at leder av organisasjonen undertegner regnskap og rapport.

For tilskudd på 400 000 kroner eller mer stilles det krav om forenklet revisorkontroll av regnskapet. Dette kravet kan utgå dersom organisasjonen leverer revisorkontrollert årsregnskap sammen med rapport, der bruken av tilskuddsmidlene er synliggjort i eget prosjektrengskap undertegnet av organisasjonens leder.

§ 6. Kontroll av bruk av midler

Departementet kan kontrollere bruken av tilskuddet. Mottaker av tilskudd plikter å medvirke til slik kontroll, herunder gi relevante opplysninger.

§ 7. Tilbakebetaling

Dersom midlene ikke brukes etter forutsetningene for tildelingen av tilskuddet, kan departementet kreve hele eller deler av tilskuddet tilbake.

§ 8. Økonomisk ramme

Den økonomiske rammen for ordningen fastsettes av departementet hvert år gjennom den årlige fordelingen av Norsk Tippings overskudd til idrettsformål jf. forskrift om fordeling av Norsk Tippings overskudd til idrettsformål §§ 2 og 3.

§ 9. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. januar 2023. Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 14. august 2019 nr. 1325 om tilskudd til arrangementer for idrett og fysisk aktivitet for personer med funksjonsnedsettelse.

Forskrift om tilskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner fra spilloverskuddet til Norsk Tipping

Fastsatt av Kultur- og likestillingsdepartementet xx.xx.2022 med hjemmel i lov 18. mars 2022 nr. 12 om pengespill (pengespilloven) § 12.

§ 1. Virkeområde og formål

Forskriften gjelder tilskudd til landsdekkende samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner.

Ordningen skal bidra til å trygge viktige samfunnsoppgaver på områdene helse, sosiale tjenester, krisehjelp, støttearbeid, natur- og miljøvern og dyrevern, i tillegg til å sikre at sentrale rednings- og beredskapsoppgaver videreføres.

§ 2. Definisjoner

I denne forskriften menes med

- a) samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner: landsdekkende organisasjoner som er nevnt i § 3 eller oppfyller vilkårene i § 4
- b) søker: sentralledd eller sentralorganisasjon
- c) organisasjon: sentralledd eller sentralorganisasjon med underledd eller avdelinger
- d) samlet tilskudd: den andelen av overskuddet fra Norsk Tippings spillevirksomhet som årlig skal fordeles til samfunnsnyttige eller humanitære organisasjoner, jf. pengespilloven § 12. første ledd nr. 5.
- e) landsdekkende organisasjon: organisasjon som har et sentralledd eller sentralorganisasjon med tilknyttede underledd eller avdelinger med jevnlig regional og lokal aktivitet i minst fire av fem landsdeler i Norge
- f) enhet: selvstendig juridisk enhet.
- g) andreorientert organisasjon: organisasjon som produserer goder eller tjenester for utenforstående.

§ 3. Tilskudd til sentrale beredskapsoppgaver

Følgende tre beredskapsorganisasjoner skal i løpet av andre kvartal motta følgende prosentandel av samlet tilskudd, uten søknad:

Røde Kors:	31,6 pst.
Redningsselskapet:	19,5 pst.
Norsk Folkehjelp:	2,4 pst.

§ 4. Tilskuddsberettigede organisasjoner

En samfunnsnyttig eller humanitær organisasjon som ikke er nevnt i § 3 er tilskuddsberettiget dersom følgende vilkår er oppfylt:

- a) søker må være forhåndsgodkjent etter forskrift om pengespill § 40.
- b) søker må ha fordelingsgrunnlag, jf. § 5, tredje ledd på minimum 10 mill. kroner i henhold til forrige års regnskap

c) søker må være registrert i, og kunne vise til at en sentral del av organisasjonens virksomhet faller inn under, minst en av følgende kategorier i Frivillighetsregisteret:

ICNPO 3400 Andre helsetjenester
ICNPO 4100 Sosiale tjenester
ICNPO 4200 Krisehjelp og støttearbeid
ICNPO 5100 Natur- og miljøvern
ICNPO 5200 Dyrevern

Søker må ha nasjonal aktivitet som utgjør minst 50 pst. av organisasjonens samlede regnskapsførte driftskostnader. Søker som er registrert i ICNPO 7100

Interesseorganisasjoner kan være tilskuddsberettiget dersom en sentral del av organisasjonens virksomhet faller inn under minst en av de ovennevnte kategoriene.

- d) organisasjonen må være landsdekkende,
- e) organisasjonen må være andreorientert,
- f) organisasjonen må være ikke-fortjenestebasert, med frivillig innsats som en viktig del av virksomheten, jf. forskrift 23. oktober 2018 nr. 1600 om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner § 5.

Kategoriinndeling skjer i henhold til klassifikasjonsskjema utarbeidet av departementet, jf. forskrift 15. oktober 2008 nr. 1214 til lov om register for frivillig virksomhet § 4.

Departementet kan fastsette nærmere regler om krav til registrering i de ulike kategoriene.

Følgende organisasjoner er likevel ikke tilskuddsberettiget uavhengig av kategori:

- i) barne- og ungdomsorganisasjoner,
- ii) politiske partier,
- iii) lukkede organisasjoner, og
- iv) paraplyorganisasjoner

Lotteritilsynet vurderer om en organisasjon er tilskuddsberettiget etter søknad. Vilårene må være oppfylt ved søknadsfrist 1. september.

§ 5. Beregning av tilskudd

Tilskuddet til fordeling mellom tilskuddsberettigede etter § 4 utgjør samlet tilskudd med fradrag for tilskudd som er fordelt etter § 3.

Tilskudd fordeles av Lotteritilsynet etter søknad. Tilskuddet fordeles mellom tilskuddsberettigede etter følgende formel:

$$\text{Tilskudd} = \frac{\text{Fordelingsgrunnlag for den enkelte søker}}{\text{Sum av fordelingsgrunnlag for alle godkjente søkere}} \times \text{beløp til fordeling}$$

Fordelingsgrunnlag for den enkelte søker består av sentralleddets eller sentralorganisasjonens driftskostnader i henhold til forrige års regnskap, med følgende fradrag:

- a) kostnader som faller utenfor den frivillige og ikke-fortjenestebaserte delen av virksomheten,
- b) kontantoverføringer til egen organisasjon og samarbeidspartnere i utlandet, lønnskostnader til personell stasjonert i utlandet samt øvrige kostnader i utlandet, og
- c) totale driftskostnader knyttet til virksomhet som er kompensasjonsberettiget gjennom lov 12. desember 2003 nr. 108 om kompensasjon av merverdiavgift for kommuner, fylkeskommuner mv., herunder frivillige organisasjoner som på vegne av kommune eller fylkeskommune produserer helse-, undervisnings- eller sosiale tjenester som kommune eller fylkeskommune er lovpålagt å utføre.

Tilskudd regnes som frie midler innenfor mottakers formål.

§ 6. Utbetaling

Tilskudd etter § 5 utbetales i fjerde kvartal det året det søkes tilskudd.

Eventuell utbetaling etter gjennomført klagebehandling skjer av det samlede tilskudd for året endelig vedtak i klagesaken blir fattet.

§ 7. Opplysningsplikt og krav om tilbakebetaling

Lotteritilsynet kan på ethvert tidspunkt kreve fremlagt opplysninger som er av betydning for behandlingen av søknaden. Søker plikter straks å melde fra til Lotteritilsynet dersom den blir oppmerksom på at en søknad inneholder ufullstendige eller uriktige opplysninger, eller at uberettiget tilskudd er utbetalt.

Dersom det er gitt tilskudd på uriktig eller ufullstendig grunnlag, kan vedtak om tilskudd endres og det uriktig utbetalte beløpet kreves tilbakebetalt med tillegg av renter. Ved manglende tilbakebetaling vil organisasjonen først være søknadsberettiget når tilbakebetaling er foretatt.

§ 8. Organisasjoner som har økonomisk virksomhet

Tilskudd utbetalt etter denne forskrift skal ikke krysssubsidiere økonomisk virksomhet eller vri eller true med å vri konkurransen i EØS-området. Begrepet økonomisk virksomhet skal fortolkes i samsvar med foretaksdefinisjonen etter EØS-avtalens regler om offentlig støtte.

Tilskuddsmottakere som har både økonomisk og ikke-økonomisk virksomhet skal ha separate regnskap for disse virksomhetene. Mottakerne må ha interne retningslinjer som sikrer at felleskostnader fordeles på en forholdsmessig måte mellom den økonomiske virksomheten og den ikke-økonomiske virksomheten. Transaksjoner mellom den økonomiske og ikke-økonomiske virksomheten skal baseres på forretningsmessige vilkår. Eventuelt overskudd fra den økonomiske virksomheten skal i sin helhet tilbakeføres til den ikke-økonomiske virksomheten.

Organisasjoner som mottar tilskudd etter denne forskrift som overstiger terskelen for bagatellmessig støtte skal årlig få utarbeidet en revisorrapport som med høy grad av sikkerhet bekrefter at kravene i andre ledd er oppfylt.

Reglene i andre og tredje ledd gjelder ikke organisasjoner som har økonomisk virksomhet og mottar statlig støtte under terskelen for bagatellmessig støtte i EØS-avtalen. For disse organisasjoner gjelder EØS-avtalens regler for bagatellmessig støtte, jf. forskrift 14. november 2008 nr. 1213 om unntak fra notifikasjonsplikt for offentlig støtte.

§ 9. Ikrafttredelse

Forskriften gjelder fra 1. januar 2023. Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 4. mai 2018 nr. 1600 om tilskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner fra spilleoverskuddet til Norsk Tipping.

Forskrift om grasrotandel

Fastsatt av Kultur- og likestillingsdepartementet xx.xx.2022 med hjemmel i lov 18. mars 2022 nr. 12 om pengespill (pengespilloven) § 13.

§ 1. Formål

Formålet med grasrotandelen er å fremme frivillig aktivitet på lokalt eller regionalt nivå i Norge.

Grasrotandel skal brukes på egen frivillig virksomhet i tråd med grasrotmottakers vedtekter og formål.

§ 2. Beregning av grasrotandel

Spillere hos Norsk Tipping kan bestemme at 7 pst.(grasrotandel) av spilleinnsatsen skal gå til en enhet i Frivillighetsregisteret som er registrert med deltakelse i grasrotandelen.

Ved spill på Multix, Instaspill og Oddsen er grasrotandelen 14 pst. av spillinnsatsen etter fratrekk for gevinster.

Spillene fysiske Flaxlodd og Belago er ikke omfattet av grasrotandelen.

§ 3. Vilkår for deltakelse i grasrotandelen

En enhet kan delta i grasrotandelen dersom enheten er registrert i Frivillighetsregisteret og er ikke-fortjenestebasert og hovedsakelig basert på frivillig innsats.

Gratis arbeidsinnsats, medlemskontingent og gaver likestilles når det gjelder kravet til frivillig innsats. Gratis styreinnsats tilfredsstiller ikke kravet til frivillig innsats alene. Det må ikke være for tett knytning mellom kontingent, gaver eller gratis arbeidsinnsats og gjenvtelser.

Følgende enheter kan ikke delta:

- a) enheter som er organisert av det offentlige, herunder forvaltningsvirksomhet som er delegert til frivillige organisasjoner, og virksomhet som er organisert privatrettslig, men som det offentlige står bak
- b) enheter som ikke er allmenntilgjengelige eller enheter der virksomheten kommer en lukket krets til gode
- c) enheter som er registrert innenfor følgende kategorier som det primære aktivitets- og virksomhetsområde i Frivillighetsregisteret:
 - i. Utdanning og forskning
 - ii. Helse, der enheten driver sykehus, psykiatriske institusjoner, pleiehjem eller noen former for private helseklinikker
 - iii. Bolig- og lokalmiljø. Velforeninger der virksomheten ikke kommer privatøkonomiske interesser til gode kan likevel delta
 - iv. Politiske og interesseorganisasjoner som er politiske partier. Politiske partiers ungdomsorganisasjoner kan likevel delta

- v. Yrkes-, bransje- og fagforeninger. Elev- og studentorganisasjoner kan likevel delta.
- d) enheter som har mistet retten til å motta grasrotmidler i medhold av § 7
- e) enheter som ikke har registrert gyldig bankkontonummer i Frivillighetsregisteret
- f) enheter som har aktivitet utover det lokale eller regionale.

Dersom registerfører er i tvil, avgjør Lotteritilsynet om en enhet oppfyller vilkår for deltakelse i grasrotandelen. Dersom Brønnøysundregistrene eller Lotteritilsynet mottar opplysninger som godtgjør at en enhet ikke skulle kvalifisert til deltakelse i grasrotandelen, men allikevel er registrert som grasrotmottaker skal gjeldende enhet slettes som grasrotmottaker i Frivillighetsregisteret.

§ 4. Utbetaling

Norsk Tipping skal utbetale grasrotandel til enhetenes bankkonto tre ganger årlig. Utbetalingene skal skje primo januar, mai og september. For å få utbetalt grasrotandel må en mottaker ha opptjent minimum 300 kroner.

Er en enhets grasrotandel under 300 kroner, utstår utbetalingen til den utbetalingsdatoen da enhetens grasrotandel er minst 300 kroner. Norsk Tipping kan tilbakeføre grasrotandel dersom en enhets grasrotandel ikke har opptjent 300 kroner i løpet av 3 år. Tilbakeførte beløp inngår i Norsk Tippings overskudd.

En enhet mister retten til opptjent grasrotandel dersom utbetaling ikke lar seg gjennomføre grunnet feil opplysninger i Frivillighetsregisteret. Den aktuelle grasrotandelen overføres til Norsk Tippings overskudd.

En enhet mister retten til å delta i grasrotandelen, samt opptjening av grasrotandel fra den datoen enheten slettes fra Frivillighetsregisteret.

§ 5. Bruk av grasrotandelen

Bruk av grasrotandel skal skje i tråd med bestemmelsene i denne forskrift.

grasrotandelen skal ikke nyttes til aktivitet i enheter som ikke fyller vilkårene for deltakelse i grasrotandelen.

grasrotandelen skal ikke nyttes til nærings-, eller privatøkonomiske interesser eller typisk offentlige oppgaver.

Grasrotandelen skal ikke nyttes til økonomisk aktivitet og hvor denne aktiviteten vrir eller truer med å vri konkurransen med virksomheter som ikke kan motta grasrotandel. Begrepet økonomisk aktivitet og om den vrir eller truer med å vri konkurransen skal fortolkes i samsvar med EØS-avtalens regler om offentlig støtte.

§ 6. Informasjon om grasrotandelen

Norsk Tipping skal gi spillere kommunevis oversikt over grasrotberettigede enheter. I de av Norsk Tippings formidlingskanaler hvor det er hensiktsmessig, skal oversikt over grasrotberettigede enheter også inneholde organisasjonsnummer og postnummer.

Norsk Tipping skal hvert år offentliggjøre oversikt over hvilke enheter i Frivillighetsregisteret som har mottatt grasrotandeler og hvor mye den enkelte enhet har mottatt.

§ 7. Vedtak om utestenging fra grasrotandelen

Lotteritilsynet kan vedta at en enhet skal miste retten til å delta i grasrotandelen i inntil fem år dersom tilsynet finner at:

- a) enheten ikke kan godtgjøre at vilkårene i denne forskriften er oppfylt
- b) enheten har drevet med kommersiell reklamekampanje med formål å fremme tilslutning om egen enhet i grasrotandelen gjentatte ganger, eller
- c) enheten på andre måter har misbrukt grasrotandelen.

Grasrotandel som er vedtatt tilbakebetalt etter pengespilloven § 35 andre ledd, skal inngå i Norsk Tippings overskudd. Dersom en utestengt enhet har opptjent grasrotandel i perioden siden forrige utbetaling, skal grasrotandelen inngå i Norsk Tippings overskudd.

§ 8. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. januar 2023. Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 27. februar 2009 nr. 238 om grasrotandel.